

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

REPUBLIC OF SERBIA
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION

ENVIRONMENTAL
PROTECTION AGENCY

ИЗВЕШТАЈ О ЕКОНОМСКИМ ИНСТРУМЕНТИМА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

REPORT ON ECONOMIC INSTRUMENTS
FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION

2018

ISSN 2560-4384 (Online)

Република Србија
Министарство заштите животне средине
Агенција за заштиту животне средине

ИЗВЕШТАЈ О ЕКОНОМСКИМ ИНСТРУМЕНТИМА
ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
2018.

▪ ИНДИКАТОРСКИ ПРИКАЗ ▪

БЕОГРАД, 2020. ГОДИНЕ

Republic of Serbia
Ministry of Environmental Protection
Environmental Protection Agency

REPORT ON ECONOMIC INSTRUMENTS
FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION
IN THE REPUBLIC OF SERBIA
2018

▪ INDICATORS REVIEW ▪

BELGRADE, 2020.

Издавач:

Министарство заштите животне средине - Агенција за заштиту животне средине

За издавача:

Филип Радовић, директор, Агенција за заштиту животне средине

Уредник:

Маја Крунић Лазић

Извештај припремила:

Маја Крунић Лазић

Сарадници:

Софија Луковић

Елизабета Радуловић

Превод:

Нада Тарабић, преводилац, ИПА твининг пројекат "Подршка развоју стратешког оквира у области управљања отпадом"

Маја Крунић Лазић

Милица Лазић, студент Електеотехничког факултета Универзитета у Београду

Техничка обрада и дизајн корица:

Маја Крунић Лазић

Милица Лазић, студент Електеотехничког факултета Универзитета у Београду

Ова публикација у целини или у деловима не сме се умножавати, прештамповати или дистрибуирати у било којој форми или било којим средством без дозволе издавача. Сва права за објављивање задржава издавач по одредбама Закона о ауторским правима.

ISSN 2560-4384 (Online)

Publisher:

Ministry of Environmental Protection - Environmental Protection Agency

For the publisher:

Filip Radović, director, Environmental Protection Agency

Editor:

Maja Krunić-Lazić

Report preparation:

Maja Krunić-Lazić

Contributor:

Sofija Luković

Elizabeta Radulović

Translation:

Nada Tarabić, translator, IPA Twinning Project "Support to Waste Management Policy"

Maja Krunić-Lazić

Milica Lazić, School of Electrical Engineering, University of Belgrade, student

Technical and cover design:

Maja Krunić-Lazić

Milica Lazić, School of Electrical Engineering, University of Belgrade, student

This publication, in whole or in part may not be reproduced, reprinted or distributed in any form or by any means without the publisher's permission.

All rights reserved by the publisher to publish under the provisions of the Copyright Law.

ISSN 2560-4384 (Online)

САДРЖАЈ
CONTENTS

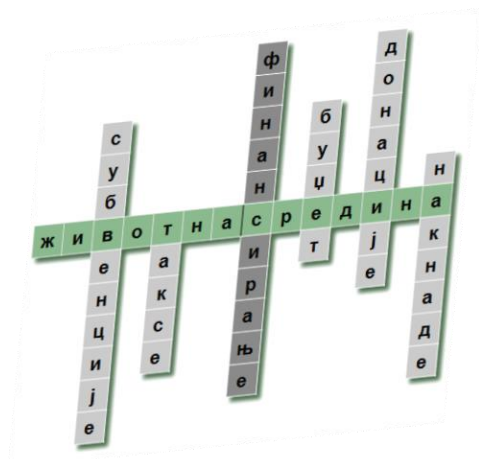
Увод.....	7
Introduction	7
Економски инструменти	9
Economic instruments	9
Издаци из буџета.....	10
Expenditures from the budget.....	10
Приходи од накнада и такси	11
Revenues from fees and charges	11
Улагања привредних сектора у заштиту животне средине.....	15
Investments economic sectors in environmental protection.....	15
Средства за субвенције и друге подстицајне мере.....	17
Funds for subsidies and other incentives	17
Међународне финансијске помоћи	20
International financial support	20
Инвестиције и текући издаци	23
Investments and current expenditures	23
Финансирање заштите животне средине у Републици Србији и Европској унији	26
Financing environmental protection in the Republic of Serbia and the European Union	26
Закључак	28
Conclusion.....	28

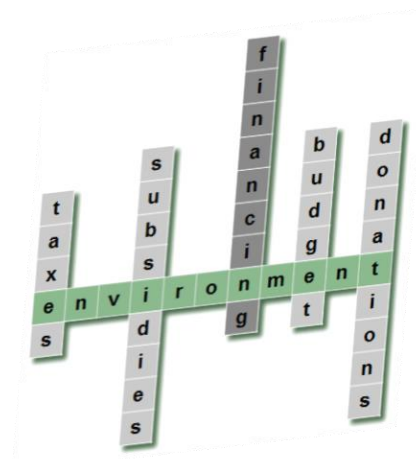

Увод

Introduction

Публикација даје приказ економских инструмената за заштиту животне средине у Републици Србији у 2018. години на бази доступних података, што представља индиректно увид у остварење циљева и мера политике заштите животне средине који су дефинисани стратешким и планским документима, као што су Национални програм заштите животне средине ("Службени гласник РС", број 12/10) и Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине ("Службени гласник РС", број 80/11).

Статистички подаци о расходима за заштиту животне средине омогућавају идентификовање и мерење одговора друштва на бригу о животној средини и начин финансирања.

Индикатори приказани у овој публикацији су рађени према Правилнику о Националној листи индикатора заштите животне средине ("Службени гласник РС", број 37/11):

- * Издаци из буџета
- * Приходи од накнада и такси
- * Улагања привредних сектора у заштиту животне средине
- * Средства за субвенције и друге подстицајне мере
- * Међународне финансијске помоћи
- * Инвестиције и текући издаци

The publication provides an overview of economic instruments in the environmental sector in the Republic of Serbia in 2018 based on available data, thus indirectly providing a view into achieved goals and measures of environmental policy defined in strategic and planning documents, such as National Environmental Protection Programme (Official Gazette of RS, no. 12/10) and National Environmental Approximation Strategy for Serbia (Official Gazette of RS, no. 80/11).

Statistics on environmental protection expenditure enable identification and measurements of society's response to environmental concerns and ways of financing.

Indicators presented in this publication have been developed according to the Rulebook on the National Environmental Indicators List (Official Gazette of RS, no. 37/11):

- * Expenditures from the budget
- * Revenues from fees and charges
- * Investments from economic sectors into environmental protection
- * Funds for subsidies and other incentives
- * International financial support
- * Investments and current costs

Индикатори се сврставају према стандардној DPSIR шеми за извештавање (Driving-Pressure-State-Impact-Response), која се данас користи у земљама ЕУ како би се приказали Покретачки фактори, Притисци, Стање, Утицај и Реакција - Одговори друштва на промене у животној средини.

Сви наведени индикатори у публикацији, у односу на DPSIR шему, припадају "Реакцијама", односно приказују одговор и мере државе и друштва.

Овде треба нагласити да се у Извештају Европске Комисије о напретку Србије за 2019 (Овај извештај обухвата период од марта 2018. до марта 2019. године), наводи као и претходних година, између осталог, да су усвојени секундарни правни прописи о суфинансирању, али је укупан напредак веома мали када је реч о финансирању у области животне средине, укључујући и ниво наменских средстава.

Истиче се, између осталог, да у наредној години Србија треба нарочито да:

- * повећа административне и финансијске капацитете Агенције за заштиту животне средине;
- * операционализује и на адекватни начин финансира Зелени фонд.

The indicators are classified according to standard DPSIR reporting scheme (Driving-Pressure-State-Impact-Response), which is nowadays used in the EU countries so as to present Drivers, Pressures, State, Impact and Response – reactions of the society to environmental change.

All the above indicators in this publication, as per DPSIR scheme, belong to „Response”, i.e. they demonstrate the response and measures of the state and society.

It should be emphasized here that in the European Commission Progress Report for the Republic of Serbia for 2019 (covering the period from March 2018 to March 2019), states as well as the previous year, among other things, that secondary legislation on co-financing was passed, but overall progress on environmental financing including on the level of funding is very low.

It is emphasized, among other things, that in the next year Serbia should should in particular:

- * enhance administrative and financial capacity of the Environmental Protection Agency;
- * operationalize and appropriately fund the Green Fund.

Економски инструменти

Ефикасан систем економских инструмената треба да обезбеди подстицање смањења загађења, а увођење адекватних финансијских механизма да мотивише улагања у животну средину. У том циљу морају се успоставити економски механизми који благовремено и јасно дају сигнале загађивачима и крајњим потрошачима робе и услуга да постоје економске користи од улагања у заштиту животне средине.

Са економског становишта економски инструменти треба да:

- утичу на најрационалније коришћење ресурса;
- буду интегрални део укупне стратегије развоја, посебно технолошког развоја;
- су законски дефинисани и тржишно засновани и да ефикасно показују предности заштите животне средине.

Главни извор финансирања животне средине је буџет Републике Србије, а расподела средстава зависи од билансних могућности буџета. Остали извори финансирања укључују општинске буџете, приходе од накнада и такси, финансијска средства привреде, а средства се још могу обезбеђивати и путем донација, кредита, средстава међународне помоћи, средстава из инструмената, програма и фондова ЕУ, УН и међународних организација.

Економски инструменти који се примењују у Републици Србији су: накнаде и таксе, као и подстицајна средства и субвенције.

Economic instruments

An efficient system of economic instruments should encourage reduction of pollution, while introducing adequate financial mechanisms to motivate environmental investments. In order to achieve that, economic mechanisms must be established to signal timely and clearly to polluters and end-users of goods and services that there are economic benefits of investing in environmental protection.

From economic point of view, economic instruments should:

- affects the most rational use of resources;
- be an integral part of the overall development strategy, especially of technological development;
- be defined by law and market based, efficiently indicating advantages of environmental protection.

The main source of financing the environmental protection is the budget of the Republic of Serbia, and distribution of funds depends on the budget balance options. Other sources include municipal budgets, revenues from charges and fees, commercial sector funds. Funds can also be provided from donations, loans, international aid, instruments, programmes and funds from the EU, UN and other organisations.

Economic instruments applied in the Republic of Serbia include charges and fees, as well as incentives and subsidies.

Издаци из буџета

Expenditures from the budget

Кључне поруке:

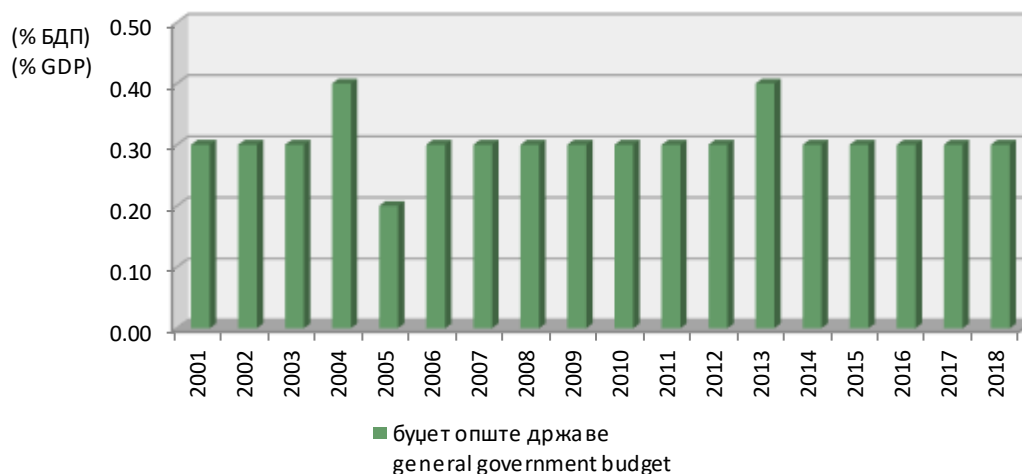
- Процењени издаци из буџета 2018. године износили су око 0,3% бруто домаћег производа (БДП).

Key recommendations:

- Estimated expenditures from the budget for 2018 amounted to approximately 0.3% of GDP.

Индикатор се односи на све издатке буџета Републике Србије који су извршени са функције "заштита животне средине".

This indicator pertains to expenditures from the budget of the Republic of Serbia disbursed from the "environmental protection" budgetary function.

Слика 1. Издаци из буџета
Figure 1. Expenditures from the budget

На основу података Министарства финансија, према функционалној класификацији расхода на нивоу сектора државе (република, локални ниво власти и ванбуџетски фондови) у 2018. години за заштиту животне средине, према процени, издвојено је око 0,3% БДП (Слика 1).

Расходи буџета Републике Србије за заштиту животне средине у 2018. години износили су око 0,1% БДП, док су, према процени, расходи намењени заштити животне средине на локалном нивоу власти (буџет АП Војводине и буџети општина и градова) износили око 0,2% БДП.

Извор података: Министарство финансија

Based on the data of the Ministry of Finance, according to the functional classification of expenditures at the state level (republic, local and extra budgetary funds), were estimated at approximately 0.3% GDP in 2018 (Figure 1).

Environmental costs from the budget of the Republic of Serbia in 2018 amounted to 0.1% GDP, while expenditures for environmental protection at local government level (Autonomous Province of Vojvodina and towns and municipalities' budgets) were estimated to be approximately 0.2 % GDP.

Data source: Ministry of Financies

Приходи од накнада и такси

Revenues from fees and charges

Кључне поруке:

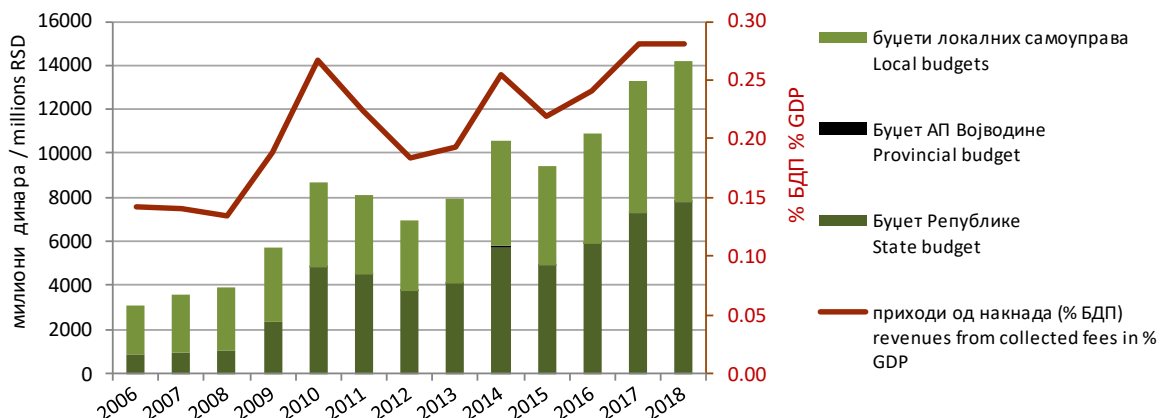
- Укупни приходи од накнада које се односе на заштиту животне средине у 2018. години износили су 14.186,50 милиона динара, што чини 0,28% БДП.

Key messages:

- Total revenues from environmental fees amounted in 2018 to RSD 14,186.50 million, or 0.28% GDP.

Накнаде су један од економских инструмената заштите животне средине, чији је циљ промовисање смањења оптерећења животне средине коришћењем принципа "загађивач плаћа" и "корисник плаћа".

Fees are one of environmental economic instruments, aim of which is to promote reduction of environmental pressures by applying the "polluter pays" and "user pays" principles.

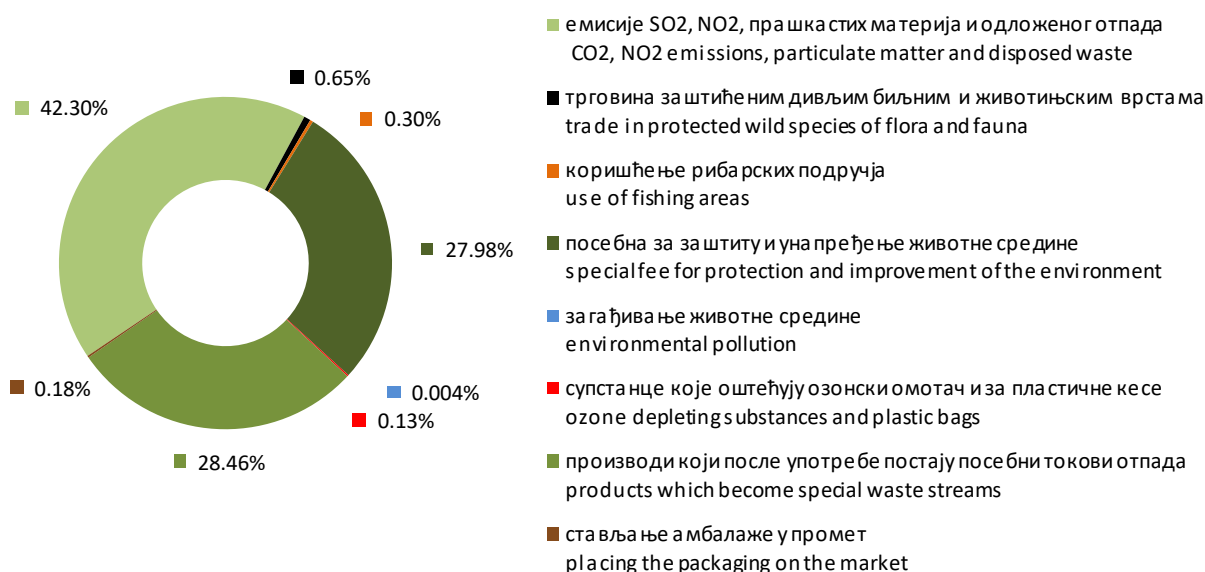
Слика 2. Приходи буџетских фондова за животну средину на свим нивоима, од накнада за заштиту и унапређивање животне средине
Figure 2. Revenues from budget environmental funds collected at all levels, from fees for environmental protection and improvement

У 2018. приходи од накнада (које су приход републичког буџета, буџетског фонда за заштиту животне средине Аутономне Покрајине Војводине и буџетских фондова за животну средину локалних самоуправа), износе 14.186,50 милиона динара (0,28% БДП). (Слика 2).

Највећи допринос имају накнаде од емисија SO₂, NO₂, прашкастих материја и одложеног отпада (6.002,6 милиона динара), накнада за производе који после употребе постају посебни токови отпада (4.037 милион динара) и посебна накнада за заштиту и унапређивање животне средине (3.968,97 милиона динара) (Слика 3).

In 2018 revenues from fees (which are revenues of the state budget, environmental budgetary fund for environmental protection of the Autonomous Province of Vojvodina and local environmental budgetary funds) amounted to RSD 14,186.50 million (0.28% GDP) (Figure 2).

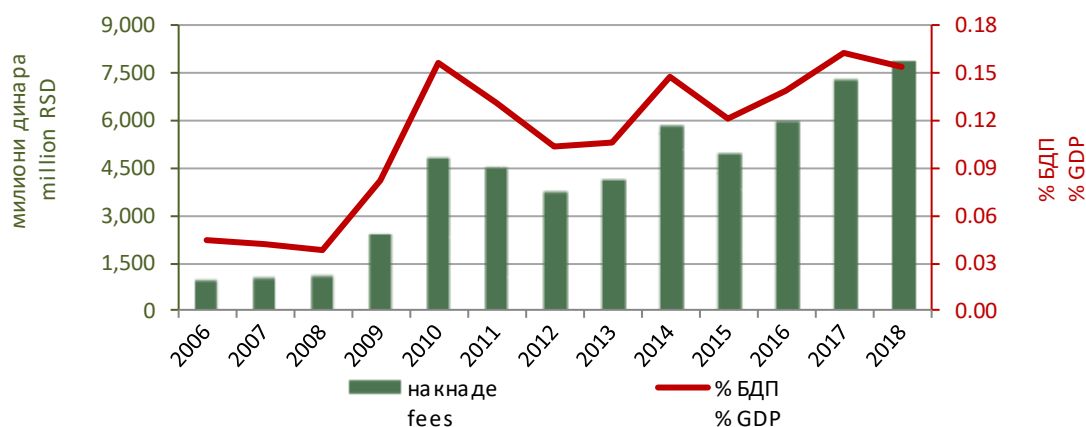
The greatest shares belong to SO₂, NO₂, particulates and disposed waste (RSD 6,002.6 million), fees for products which become waste upon the use thereof (RSD 4.037 million) and special fee for the protection and improvement of environment (RSD 3,968.97 million) (Figure 3).

Слика 3. Структура прихода од накнада 2018. године
Figure 3. The structure of fee income in 2018

Приходи републичког буџета износе 7.795,54 милиона динара (0,15% БДП). Ради се о накнадама за: загађивање животне средине; за супстанце које оштећују озонски омотач и за пластичне кесе; за емисије и одложени отпад (60% висине накнада), као и накнадама за производе који после употребе постају посебни токови отпада, и за амбалажни отпад (100% висине накнада).

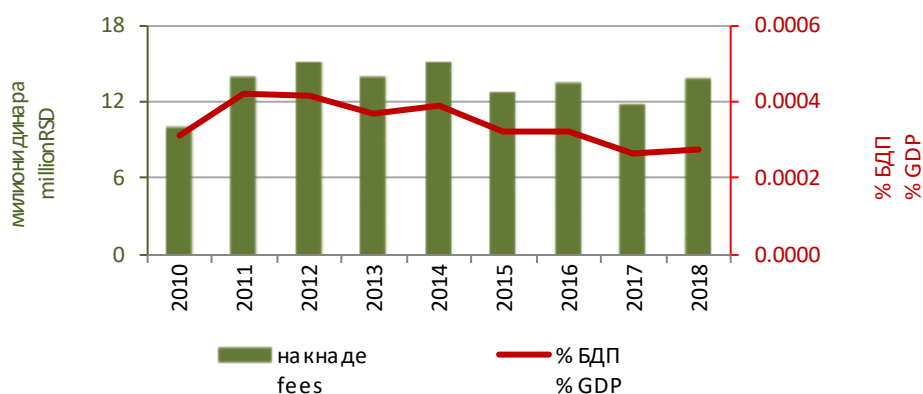
State budget revenues amounted to RSD 7,795.54million (0.15% of GDP). These include fees for: pollution of the environment; for ozone depleting substances and plastic bags; for emissions and disposed waste (60% of the fee amount), as well as fees for products that become special waste streams after the use thereof, and for packaging waste (100% of the fee amount).

Слика 4. Приходи републичког буџета од накнада
Figure 4. State budget revenues from collected fees

Буџетски фонд за заштиту животне средине Аутономне Покрајине Војводине прикупља накнаде за коришћење рибарског подручја (100% висине накнада), који су 13,79 милиона динара (0,0003% БДП).

Budgetary environmental fund of the Autonomous Province of Vojvodina collects fees for using the fishing area (100% of the fee amount), which amount to RSD 13.79 million (0.0003% of GDP).

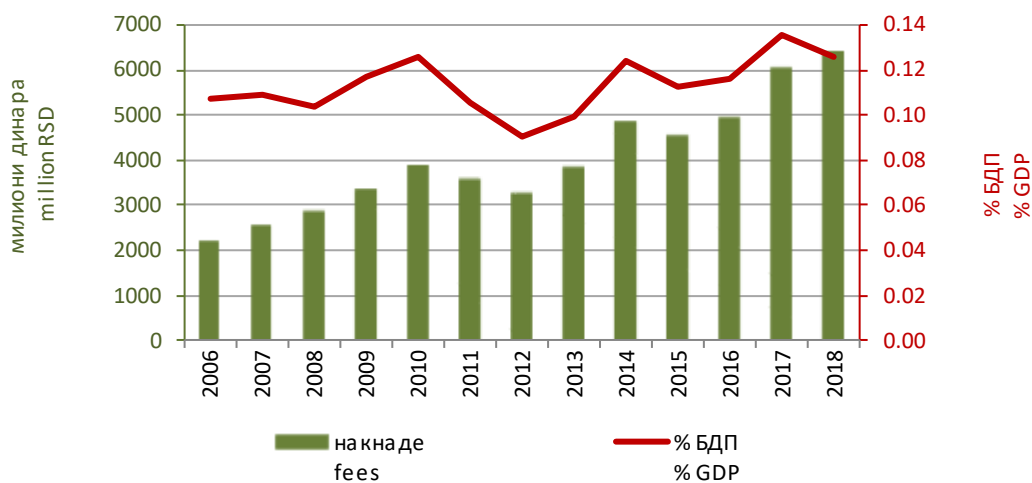
Слика 5. Приходи буџетског фонда Аутономне Покрајине Војводине од накнада
Figure 5. Revenues of the budgetary fund of the AP Vojvodina from collected fees

У буџетским фондovima за животну средину локалних самоуправа прикупљају су накнаде за: загађивање животне средине; за супстанце које оштећују озонски омотач и пластичне кесе; за емисије и одложени отпад (40% висине накнада) и накнаде за заштиту и унапређивање животне средине (100% висине накнаде), и приход је 6.377,16 милиона динара (0,13% БДП).

На основу 114 извештаја локалних самоуправа о коришћењу средстава буџетских фондова поднетих Министарству заштите животне средине до 26.06.2019. године, у 2018. години су те локалне самоуправе потрошиле 5.641,96 милиона динара. (Слика 6). Није поднело Извештаје 15 локалних самоуправа.

Local budgetary funds collect fees for: pollution of the environment; for ozone depleting substances and plastic bags; for emissions and disposed waste (40% of the amount of fees) and fees for environmental protection and improvement (100% of the fee amount), and revenue is 6,377.16 million dinars (0.13% of GDP).

Based on 114 reports of local self-governments on the use of budgetary funds, submitted to the Ministry of Environmental Protection until 26.06.2019, in 2018 these local governments spent RSD 5,641.96 million. (Figure 6). Not submitted reports to the 15 local governments.

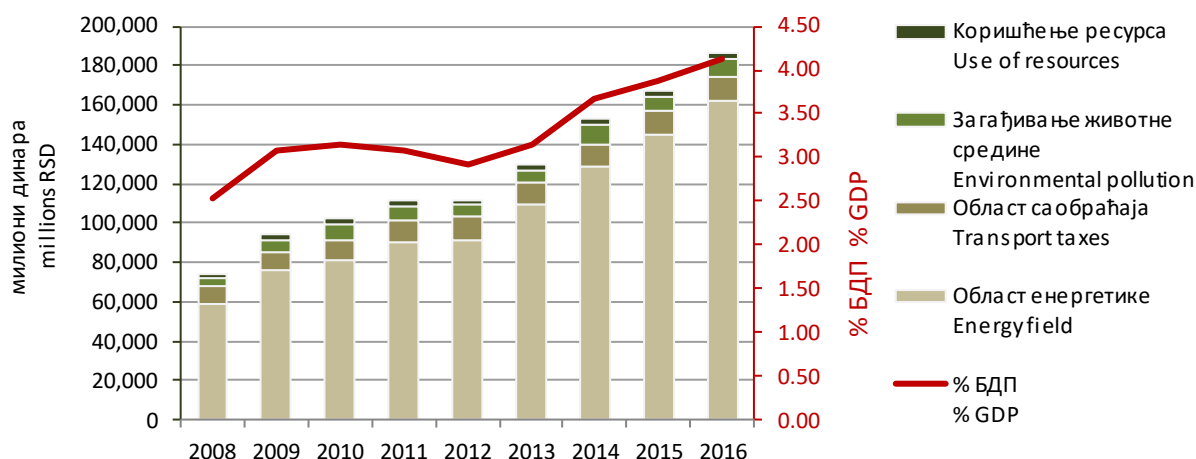

Слика 6. Приходи локалне самоуправе од накнада
Figure 6. Revenues of local self-government from collected fees

Републички завод за статистику обрачунава порезе у области животне средине, који према методологији Еуростата обухватају четири врсте пореза (Слика 7). Приходи од ових пореза су приходи државних институција и организација, на различитим нивоима власти, односно само део тих прихода је приход буџетских фондова за животну средину на свим нивоима.

The Statistical Office of the Republic of Serbia calculates environmental taxes, which, according to the Eurostat methodology, comprise four types of taxes (Figure 7). Revenues from these taxes are income of state institutions and organisations at different governmental levels, and only a part of these revenues makes the income of budget environment funds at all levels.

Слика 7. Приходи од пореза у области животне средине, по врстама пореза (Извор: РЗС)
Figure 7. Environmental tax revenue by tax type (Source: SORS)

Извор података: Управа за Трезор, Министарство заштите животне средине, Републички завод за статистику.

Data source: Directorate for Treasury, Ministry of Environmental Protection, Statistical Office of the Republic of Serbia

Улагања привредних сектора у заштиту животне средине Investments economic sectors in environmental protection

Кључне поруке:

- Улагања привредних сектора 2018. године износила су 3.352 милиона динара, односно (0,07% БДП);
- У односу на укупна средства, највећи удео има сектор Енергетике и рударства са 86,1%.

Key messages:

- Investments from economic sectors amounted to RSD 3,352 million in 2018, i.e. (0.07% GDP);
- Compared to total funds, the largest share goes to Energy and Mining with 86.1%.

Индикатор приказује улагања привредних сектора у заштиту животне средине. То је један од показатеља одговора државе који указује да привредни сектори сагледавају економске користи од улагања у заштиту животне средине.

The indicator demonstrates corporate investments into the environmental protection. It is one of indicators of the state response, which points out that economic sectors observe economic benefits from investments into the environmental protection.

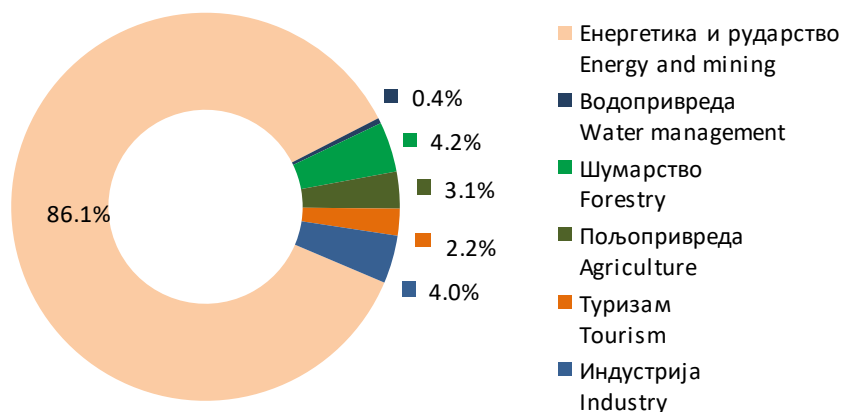
Слика 8. Укупна улагања привредних сектора у заштиту животне средине
Figure 8. Total investments from economic sectors into environmental protection

Према расположивим подацима и у складу са ревидираним начином прорачуна индикатора у 2018. години, улагања привредних сектора износила су 3.352 милиона динара, односно 0,07% БДП, и у порасту у односу на 2017. годину, када су била 2.778,27 милиона динара (Слика 8).

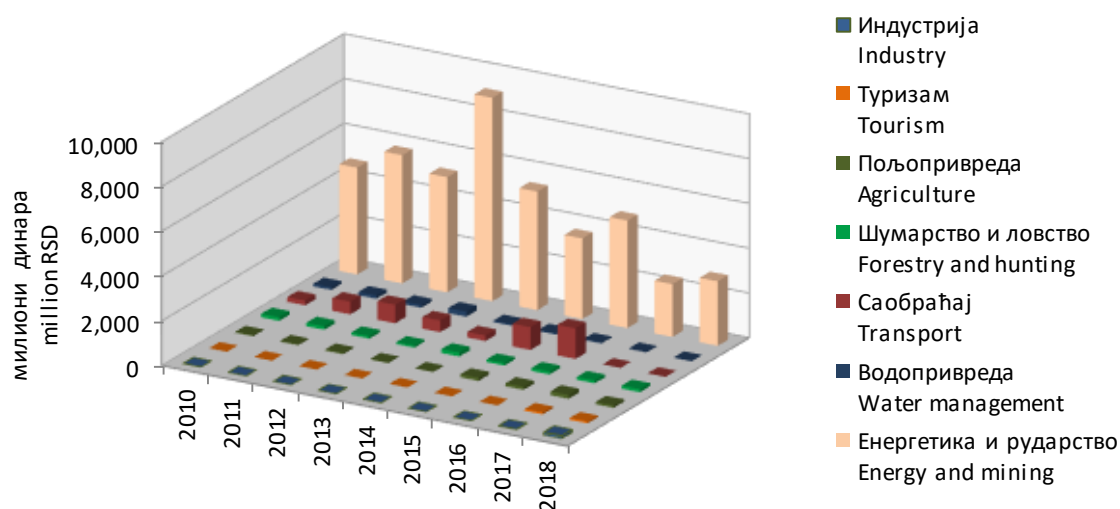
According to available data and in accordance with the revised method of calculating the indicators, the investments from different economic sectors amounted to RSD 3,352 million in 2018 (0.07% GDP), and they had recorded an increase compared to 2017, when they amounted to RSD 2,778.27 million (Figure 8).

Сектор Енергетике и рударства издвојио је 2.884,84 милиона динара (86,1% укупних средстава), Пољопривреда 102,91 милиона динара и Туризам 75 милиона динара. Водопривреда, Индустрија, Шумарство и ловство уложили су респективно 15,05; 134,02 и 99,58 милиона динара. Сектор саобраћаја 2018. године није издвајао средства за заштиту животне средине. (Слика 9).

Energy and mining sector invested significant RSD 2,884.84 million (86.1% of total amount), Agriculture RSD 102.91 million and Tourism with RSD 75 million. Water management, Industry, Forestry and hunting invested RSD 15.05; 134.02 and 99.58 million respectively. The transport sector in 2018 did not allocate funds for environmental protection. (Figure 9).

Слика 9. Структура средстава 2018. године
Figure 9. Structure of funds in 2018

Слика 10. Улагања привредних сектора у заштиту животне средине од 2010-2018. године
Figure 10. Investments from economic sectors into environmental protection in the period 2010-2018

На слици 10 су приказана улагања привредних сектора за период 2010-2018. године. Према расположивим подацима, могу се анализирати укупна улагања сектора, али не и структура извора тих средстава. Односно, нема потпуних података колико је инвестирано из буџета, или из сопствених прихода, односно из кредита и донација и друго.

Извор података: Министарство заштите животне средине; Министарство трговине, туризма и телекомуникација; Управа за шуме; Дирекција за воде; Министарство рударства и енергетике; Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре; Министарство привреде, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Аутономне Покрајине Војводине

Figure 10 shows the investment from economic sectors for the period 2010-2018. According to available data, total investments can be analysed, but not the structure of the sources of these funds. This means that there is no complete data on how much was invested from the budget, or from own revenues, loans, donations or other sources.

Data source: Ministry of Environmental Protection, Ministry of Trade, Tourism and Telecommunication, Forest Directorate, Water Directorate, Ministry of Mining and Energy, Ministry of Construction, Transport and Infrastructure, Ministry of Economy, Provincial Secretariat for Urban Planning and Environmental Protection of the Autonomous Province of Vojvodina.

Средства за субвенције и друге подстицајне мере

Funds for subsidies and other incentives

Кључне поруке:

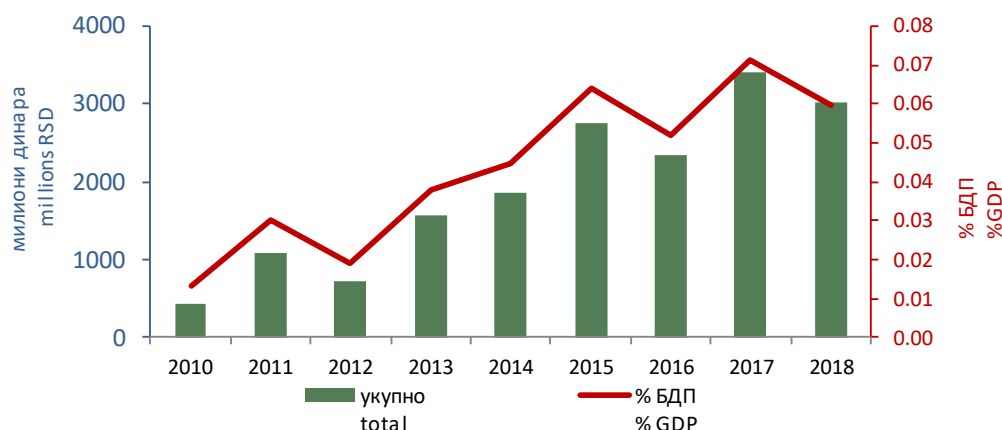
- Додељена подстицајна средства и субвенције 2018. су износила 3.033 милиона динара, односно (0,06% БДП);
- У структури ових средстава највећи удео имају подстицаји за поновну употребу и искоришћење отпада од 72,08%.

Key messages:

- Allocated incentives and subsidies amounted to RSD 3,033 million in 2018, i.e. (0.06% GDP);
- The largest share in the structure of these funds belongs to incentives for reuse and waste utilization in the amount of 72.08%.

Индикатор прати економске подстицаје државе у области заштите животне средине. То су економски инструменти који привредним субјектима и грађанима указују да постоје и економске користи од улагања у заштиту животне средине.

The indicator follows state incentives in the area of environmental protection. These are economic instruments which indicate to companies and citizens that environmental investments generate benefits.

Слика 11. Додељена средства
 Figure 11. Allocated funds

Према расположивим подацима и у складу са ревидираним начином прорачуна индикатора у 2018. години, подстицајних средстава, субвенција и дотација за заштиту животне средине додељено је укупно 3.032,8 милион динара, што износи 0,06% БДП, што је пад у односу на 3.400,01 милиона динара у 2017. години (Слика 11).

According to available data and in accordance with the revised method of calculating the indicators for 2018, allocated incentives, subsidies and donations for environmental protection amounted to a total of RSD 3,032.8 million, which equals to 0.06 % of GDP, and is a decrease compared to 2017, when it amounted to RSD 3,400.01 million (Figure 11).

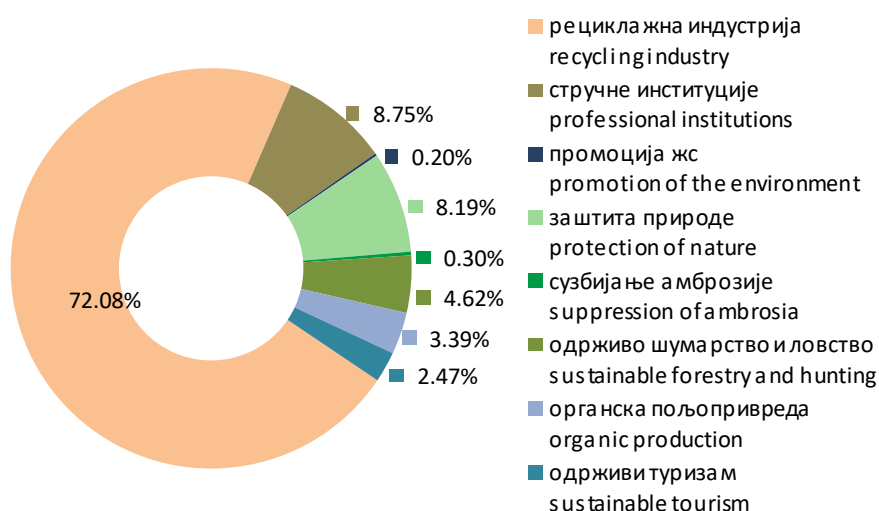
Највећа подстицајна средства доделило је Министарство заштите животне средине – Зелени фонд Републике Србије за поновну употребу и искоришћење отпада (рециклажној индустрији) у износу од 2.187 милиона динара и Министарство заштите животне средине програмима управљања заштићеним природним добрима од националног интереса

The largest incentive funds were awarded by the Ministry of Environmental Protection - Green Fund of the Republic of Serbia for the reuse and utilization of waste (recycling industry) in the amount of RSD 2,187 million and Ministry of Environmental Protection programmes for the protection of nature sites of national interest RSD 246 million, as well as support to work of the

(246 милиона динара) као и подршку раду Заводу за заштиту природе Србије и Агенцији за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност (265 милиона динара). Министарство трговине, туризма и телекомуникација је субвенционисало одрживи туризам са 75 милиона динара, а Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је доделило подстицаје за органску производњу (103 милиона динара), а Управа за шуме и Буџетски фонд за шуме за одрживо коришћење шума 150 милиона динара. Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Аутономне Покрајине Војводине је доделио дотације за сузбијање амброзије 9 милиона динара, невладиним организацијама за управљање и промоцију заштите животне средине 6 милиона динара, а за заштиту природе 3 милиона динара. (Слика 12).

Institute for Nature Conservation and Agency for the Protection against Ionising Radiation and Nuclear Safety (RSD 265 million). The Ministry of Trade, Tourism and Telecommunications subsidised sustainable tourism with RSD 75 million, and the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management allocated incentives for organic production (RSD 103 million), and Directorate for Forests and Budgetary Fund for Forests RSD 150 million for sustainable use of forests. The Secretariat for Urban Planning and Environmental Protection of the Autonomous Province of Vojvodina. allocated subsidies to suppression of ambrosia (RSD 9 million), to non-governmental organisations for the management and promotion of environmental protection in the amount of RSD 6 million, and to nature protection RSD 3 million (Figure 12).

Слика 12. Структура средстава 2018. године
Figure 12. Funds structure in 2018

Потребно је нагласити да су средства Министарства заштите животне средине и Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, из којих су додељене субвенције и дотације, већ наведена у оквиру издатака из буџета, као и да су средства Зеленог фонда наведена у оквиру прихода од накнада. Стога субвенције и дотације које су доделиле ове институције не треба посматрати као део укупних средстава за финансирање заштите животне средине, већ само као економске инструменте за заштиту животне средине. Део укупних средстава за финансирање заштите

It should be noted that the funds of the Ministry of Environmental Protection and the Provincial Secretariat for Urban Planning and Environmental Protection, from which they were granted subsidies and incentives, already indicated in the budget outlay, as well as that the Green Fund's appropriations are listed within fee income. Therefore, these subsidies and incentives should not be seen as part of the total funds for financing environmental protection, but only as economic instruments for environmental protection. Part of the total funds for financing environmental protection consists

животне средине чине субвенције и подстицаји Министарства трговине, туризма и телекомуникација, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, као и Управе за шуме и Буџетског фонда за шуме, што износи 318 милиона динара, односно 10,5 % укупних подстицајних средстава, субвенција и дотација.

of subsidies and incentives from the Ministry of Trade, Tourism and Telecommunications, the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management, as well as Directorate for Forests and Budgetary Fund for Forests, which amounts to RSD 318 million, or 10.5% of the total incentive funds and subsidies.

Извор података: Министарство заштите животне средине; Министарство трговине, туризма и телекомуникација; Управа за шуме; Дирекција за воде; Министарство рударства и енергетике; Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре; Министарство привреде, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Аутономне Покрајине Војводине

Data source: Ministry of Environmental Protection, Ministry of Trade, Tourism and Telecommunication, Forest Directorate, Water Directorate, Ministry of Mining and Energy, Ministry of Construction, Transport and Infrastructure, Ministry of Economy, Provincial Secretariat for Urban Planning and Environmental Protection of the Autonomous Province of Vojvodina.

Међународне финансијске помоћи

International financial support

Кључне поруке:

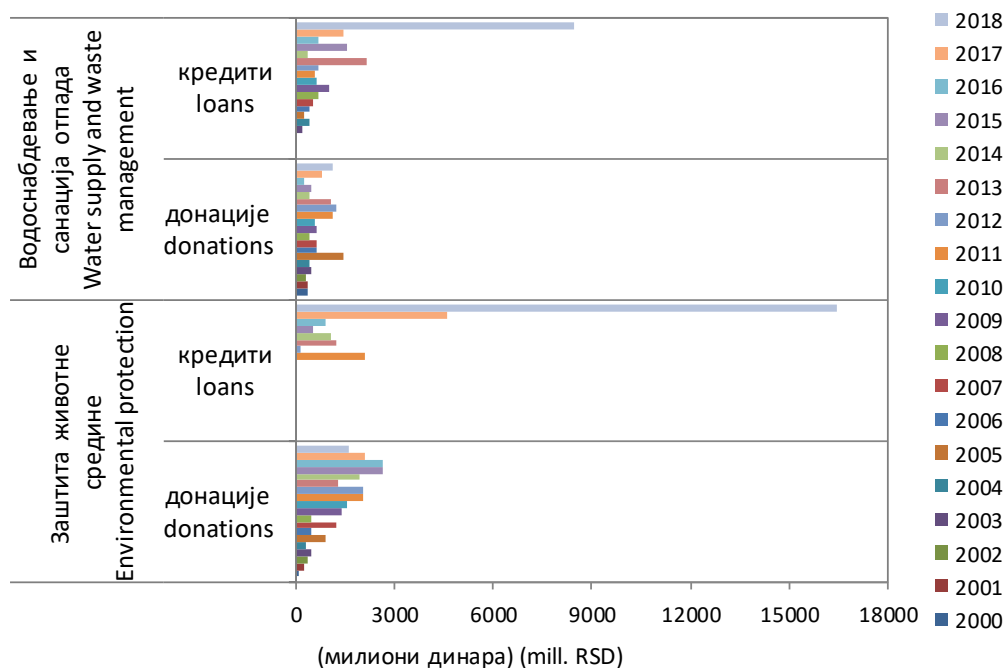
- Донације за секторе "Заштита животне средине" и "Водоснабдевање и санација отпада" су за 2018. годину процењене на 2.655 милиона динара (0,05% БДП), а кредити су процењени на 24.873 милион динара (0,49% БДП);
- Највећи донатори су Немачка са 1.977 милиона динара, Шведска са 300 милиона динара и ЕУ са 189 милиона динара.

Key messages:

- Donations for "Environmental protection" and "Water supply and waste management" were estimated in 2018 to RSD 2,655 million (0.05% GDP), and loans were estimated at RSD 24,873 million (0.49% GDP);
- The greatest donors are Germany with RSD 1,977 million, Sweden with RSD 300 million and European Union with RSD 189 million.

Индикатор приказује међународне финансијске помоћи - донације и кредите секторе "Заштита животне средине" и "Водоснабдевање и санација отпада".

The indicator shows international financial support – donations and loans for sectors of "Environmental protection", "Water supply and waste management".

Слика 13. Међународне финансијске помоћи (донације и кредити) за секторе "Заштита животне средине" и "Водоснабдевање и санација отпада"

Figure 13. International financial support (donations and loans) for sectors of "Environmental protection", and "Water supply and waste management"

Према проценама ИСДАКОН базе података Министарства финансија, процењене вредности укупне међународне финансијске помоћи за секторе Заштита животне средине и Водоснабдевање и санацију отпада, у 2018. години износе 27.529 милиона динара. Од тога су за Заштиту животне средине донације 1.574

According to the ISDAKON database of the Ministry of Finance, the estimated value of total international financial support to for the sectors of Environmental protection and Water supply and waste management in 2018 amounted to RSD 27,529 million. Out of this amount, RSD 1,574 million was allocated to the Environmental

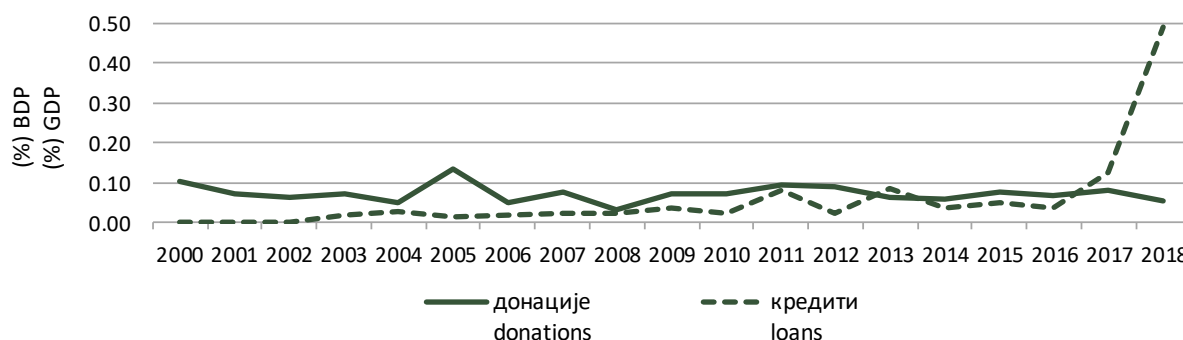

милиона динара, а кредити 16.442 милиона динара. За Водоснабдевања и санацију отпада донације износе 1.080,1 милиона динара, а кредити 8.431 милиона динара (Слика 13).

Изражено кроз бруто домаћи производ, вредност укупне међународне финансијске помоћи је 0,54% БДП, а само донације износе 0,05% БДП (Слика 14).

protection, while loans amounted to RSD 16,442 million. For the Water supply and waste management donations amounted to RSD 1,080.1 million, while loans reached RSD 8,431 million (Figure 13).

Expressed through gross domestic product, the value of total international financial support was 0.54% GDP, with donations amounting to 0.05% GDP (Figure 14).

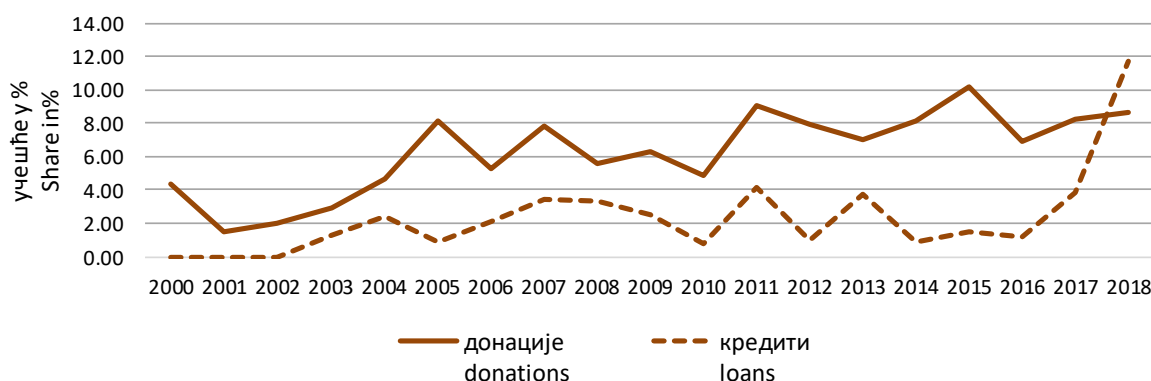

Слика 14. Међународне финансијске помоћи за Заштиту животне средине и Водоснабдевање и санација отпада, изражено у % БДП

Figure 14. International financial support to Environmental protection, and Water supply and waste management expressed in % GDP

У поређењу са укупним донацијама за све секторе Републике Србије, донације за ове секторе у 2018. години износе 8,63%, а кредити за ове секторе у односу на укупне кредите свим секторима Републике Србије су 11,68% (Слика 15).

Compared to the total donations to all sectors of the Republic of Serbia, donations for this sector in 2018 amounted to 8.63%, while the loans to these sectors in relation to total loans to all sectors of the Republic of Serbia are 11.68% (Figure 15).

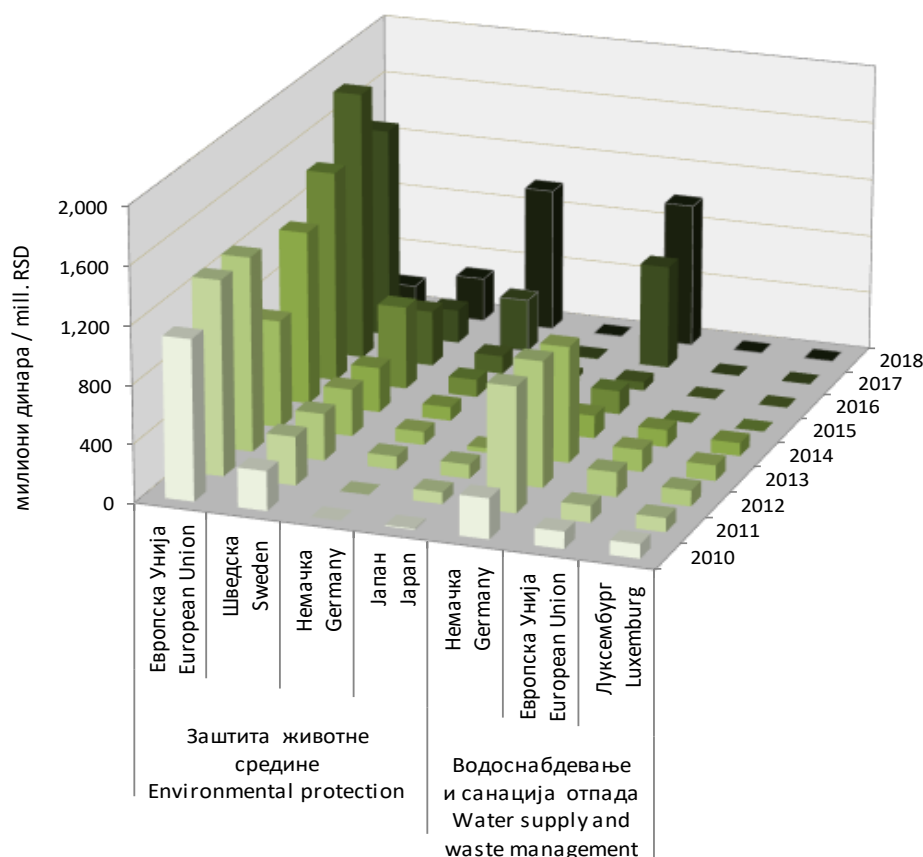
Слика 15. Међународне донације и кредити за Заштиту животне средине и Водоснабдевање и санацију отпада, у односу на укупне донације и кредите Републици Србији (изражено у процентима укупних донација и процентима укупних кредита)

Figure 15. International donations and loans for Environmental Protection and Water Supply and Waste Recovery, compared to total donations and loans to the Republic of Serbia (expressed as a percentage of total donations and percentages of total loans)

У 2018. години највећи донатори за сектор Заштита животне средине су Савезна Република Немачка са 986 милиона динара, као и Краљевина Шведска и Европска унија са респективно 300 и 189 милиона динара, а за сектор Водоснабдевање и санација отпада је Савезна Република Немачка са 991 милиона динара (Слика 16).

In 2018, the largest donors for sector of Environmental protection were the Federal Republic of Germany RSD 986 million, as well as the Kingdom of Sweden and the European Union with RSD 300 and 189 millions respectively, while for Water supply and waste management, the Federal Republic of Germany with RSD 991 million (Figure 16).

Слика 16. Највећи донатори за Заштиту животне средине и Водоснабдевање и санацију отпада
Figure 16. Biggest international donors to Environmental protection and Water supply and waste management

Извор података: Министарство финансија и ИСДАКОН база података

Data source: Ministry of Finance and ISDAKON database

Инвестиције и текући издаци

Investments and current expenditures

Кључне поруке:

- Укупни износ средстава за инвестиције и текуће издатке у 2018. износио је 38.266,7 милиона динара, односно 0,8% БДП;
- Највише је инвестирано (3.135,1 милиона динара) и највећи су били текући издаци (21.299,5 милиона динара) за управљање отпадом.

Key messages:

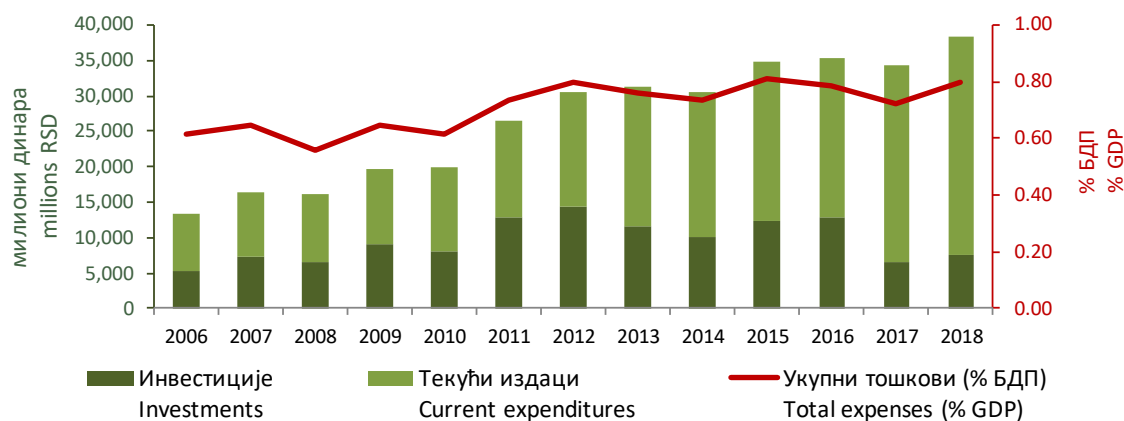
- Total amount of investment funds and current expenditures in 2018 amounted to RSD 38,266.7 million, or 0.8% GDP;
- The greatest investments (RSD 3,135.1 million), and the highest current expenditures (RSD 21,299.5 million) were for waste management.

Инвестиције за заштиту животне средине обухватају улагања која се односе на активности заштите животне средине (методе, технологије, процесе, опрему и њихове делове и сл.), у циљу сакупљања, третмана, праћења и контроле, смањења, спречавања или уклањања загађења или било које друге деградације животне средине која произилази из пословања.

Текући издаци за заштиту животне средине обухватају трошкове радне снаге, издатке за рад, одржавање опреме и плаћања трећим лицима за услуге за заштиту животне средине, у циљу спречавања, смањења, третмана или уклањања загађења или било које друге деградације животне средине која произилази из активности пословања.

Investments into environmental protection include investments in environmental protection activities (methods, technologies, processes, equipment and parts thereof, etc.), aimed at collecting, treating, monitoring and controlling, reducing, preventing or removing pollution or any other environmental degradation resulting from business activities.

Current expenditures for environmental protection include labour expenditures, expenditures for operation and maintenance of environmental protection equipment and payments to third parties for environmental services aimed at preventing, reducing, treating or removing pollution or any other environmental degradation resulting from business activities.

Слика 17. Инвестиције и текући издаци (2006-2018. године)

Figure 17. Investments and current expenditures (2006-2018)

Прелиминарни подаци укупних трошкова (укупна средства за инвестиције и текуће издатке) у 2018. години износе 38.266,7 милиона динара. Од тога, инвестиције су износиле 7.437,7 милиона динара, а текући издаци 30.828,9 милиона динара (Слика 17).

Preliminary data of the total amounts of investments and current expenditures in 2018 amounted to RSD 38,266.60 million. Out of this, investments amounted to RSD 7,437.7 million, and current expenditures to RSD 30,828.9 million (Figure 17).

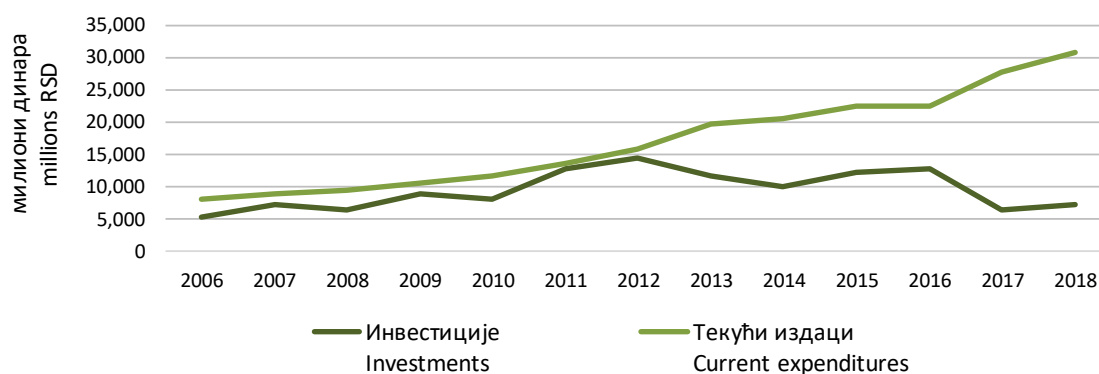

Укупна средства за инвестиције и текуће издатке су повећани у односу на 2017. годину за 11,2%.

Анализирајући тренд инвестиција и текућих издатака, уочава се да се текући издаци константно повећавају, а да инвестиције након 2012. године опадају (Слика 18).

Total amounts of investments and current expenditures increased by 11.2% compared to 2017.

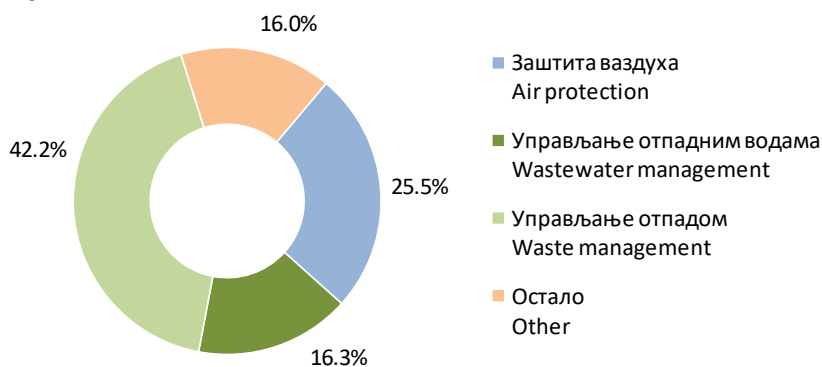
Analyzing the trend of investments and current expenditures, it is noted that current expenditures are constantly increasing and that after 2012 the investments are declining (Figure 18).

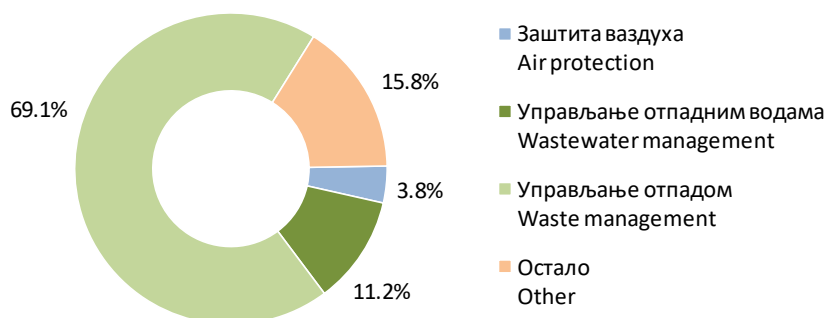
Слика 18. Трендови инвестиција и текућих издатака (2006-2018. године)
Figure 18. Trends in investments and current expenditures (2006-2018)

Током 2018. године у управљање отпадом највише је инвестирано (3.135,1 милиона динара), а и највећи су били текући издаци (21.299,5 милиона динара), што је приказано на сликама 19 и 20.

During 2018, the most was invested in waste management (RSD 3,135.1 million) and it had the highest current expenditures (RSD 21,299.5 million), as presented in Figures 19 and 20.

Слика 19. Структура инвестиција 2018. године
Figure 19. Structure of investments in 2018

Слика 20. Структура текућих издатака 2018. године
Figure 20. Structure of current expenditures in 2018

У структури инвестиција за заштиту животне средине у секторима индустрије (Рударство; Прерађивачка индустрија; Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром) удео за превенцију загађења животне средине износио је 15,9% (494,3 милиона динара), док су инвестиције за третман насталог загађења износиле 84,1% (2.620,5 милиона динара).

Према подацима Републичког завода за статистику, могу се анализирати укупне инвестиције и текући издаци, али не и структура извора тих средстава. Односно, нема података колико је инвестирано из буџета, или из сопствених прихода, односно из међународних кредита и донација.

Извор података: Рачуни издатака за заштиту животне средине и Саопштење број 309 од 20.11.2019, Републички завод за статистику.

In the structure of environmental investments in the sectors of industry (Mining; Manufacturing; Electricity, gas, steam and air conditioning supply), the share of environmental pollution prevention was 15.9% (RSD 494.3 million), while investments for treatment of incurred pollution amounted to 84.1% (RSD 2,620.5 million).

According to the Statistical Office of the Republic of Serbia, investments and current expenditures for environmental protection can only be analysed in total, but the structure of funds sources cannot, as there is no data on how much was invested from the budget, or from own revenues, international loans and donations.

Data source: Environmental protection expenditure accounts and Announcement number 309 from 20.11.2019, Statistical Office of the Republic of Serbia.

Финансирање заштите животне средине у Републици Србији и Европској унији

Financing environmental protection in the Republic of Serbia and the European Union

Кључне поруке:

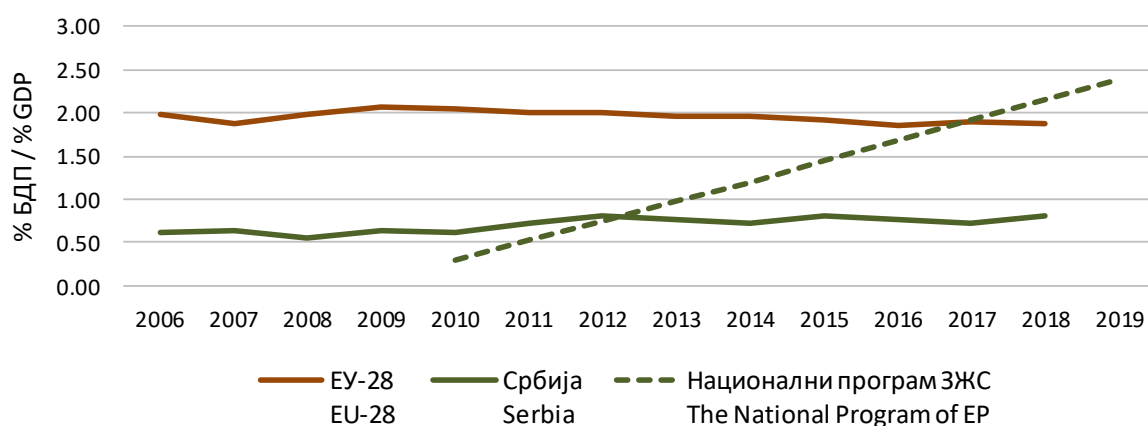
- Укупни трошкови за заштиту животне средине у Србији 2018. су процењени на 0,76% БДП;
- Укупни трошкови за заштиту животне средине у ЕУ-28 2018. су процењени на 1,987% БДП.

Key messages:

- Total costs for environmental protection in Serbia is estimated at 0.76% of GDP in 2018;
- Total costs for environmental protection in the EU-28 were estimated at 1.87% of GDP in 2018.

Према Националном програму заштите животне средине Републике Србије (уз пројектовани привредни раст од 5% годишње), у односу на издатке из буџета 2010. године од 0,3% БДП, укупно улагање у заштиту животне средине треба да достигне 2,4% БДП у 2019. години. Међутим, на основу података Републичког завода за статистику, укупни износ средстава за инвестиције и текуће издатке у 2018. години износио је 38.266,6 милиона динара, односно 0,76% БДП, али без података колико је инвестирано из националних средстава, а колико су међународни кредити и донације (Слика 21).

According to the National Environmental Program of the Republic of Serbia (with estimated economic growth of 5% per year), in relation to expenditures from the budget of 0.3% of GDP in 2010, total investment in environmental protection should reach 2.4% of GDP in 2019. However, based on the data of the Statistical Office of the Republic of Serbia, total amount of funds for investments and current expenditures in 2018 amounted to RSD 38,266.6 million, or 0.76% of GDP, but without data on how much was invested from the budget, or from own revenues, from loans and donations, and other sources (Figure 21).

Слика 21. Национални расходи за заштиту животне средине Републике Србије и ЕУ-28, за период 2006-2018. године и Пројекције улагања у заштиту животне средине према Националном програму заштите животне средине Републике Србије (у % БДП).

Figure 21. National Environmental Expenditure of the Republic of Serbia and the EU-28, for the period 2006-2018. and Estimated of investments into environmental protection according to the National Environmental Programme of the Republic of Serbia (% of GDP)

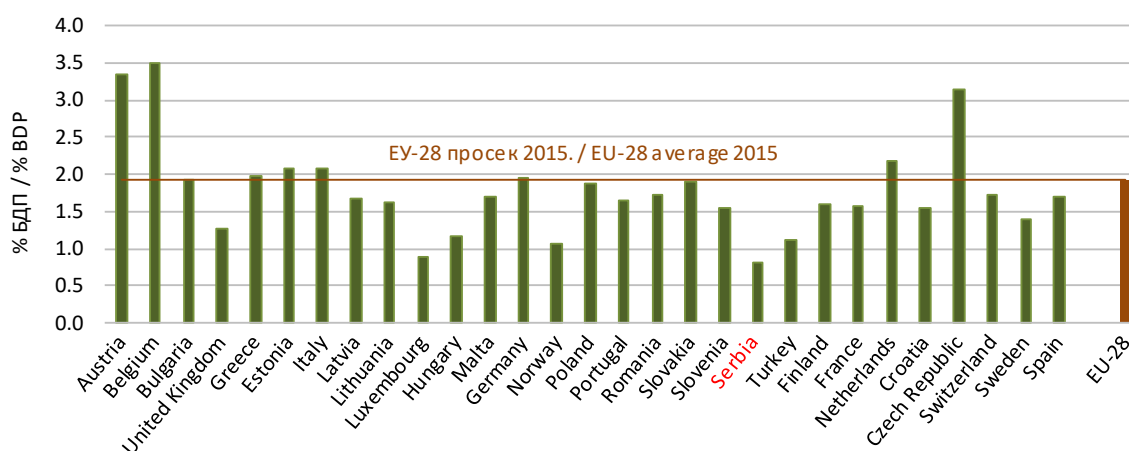

У ЕУ, Национални расходи за заштиту животне средине обухватају текуће расходе за активности заштите животне средине и улагања у активности заштите, укључујући нето трансфере у остатак света.

У 2018. години, државе чланице ЕУ су потрошиле 297 милијарди ЕУР на заштиту животне средине, што је према проценама Еуростата представљало 1,87% БДП (Слика 21).

In EU, National expenditure on environmental protection include current expenditure for environmental protection activities and investments for environmental protection activities, including net transfers to the rest of the world.

In 2018, the EU Member States spent EUR 297 billion on environmental protection, which amounted to 1.87% of GDP, according to Eurostat's estimates (Figure 21).

Слика 22. Национални издаци за заштиту животне средине европских држава за 2015. годину
Figure 22. National expenditure on environmental protection of European countries for 2015

Према расположивим подацима Еуростата, приказани су национални издаци за заштиту животне средине неких европских држава, као и просечна вредност ЕУ-28 за 2015. годину (Слика 22).

Извор информација: Рачуни издатака за заштиту животне средине и Саопштење број 309 од 20.11.2019, Републички завод за статистику; Национални програм заштите животне средине Републике Србије; Еуростат ([env_ac_pepsgg](#)), ([env_ac pepssp](#)), ([env_ac pepsnsp](#)) и ([nama_10_gdp](#)); https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Environmental_protection_expenditure_accounts.

According to available Eurostat data, national expenditure on environmental protection of some European countries are shown, as well as the EU-28 average for 2015 (Figure 22).

Data source: Environmental protection expenditure accounts and Announcement number 309 from 20.11.2019, Statistical Office of the Republic of Serbia; National Environmental Programme of the Republic of Serbia; Eurostat ([env_ac_pepsgg](#)), ([env_ac pepssp](#)), ([env_ac pepsnsp](#)) and ([nama_10_gdp](#)); https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Environmental_protection_expenditure_accounts.

Закључак

Извештај о економским инструментима заштите животне средине садржи релевантне податке и информације, који су утемељени на званичним подацима државних институција, научних и стручних организација. На тај начин Извештај постаје важан алат за доносиоце одлука који учествују у планирању и доношењу стратешких докумената заштите животне средине. Очекивани ефекти донетих мера приказаће се у наредним извештајима.

Најважније карактеристике 2018. године су:

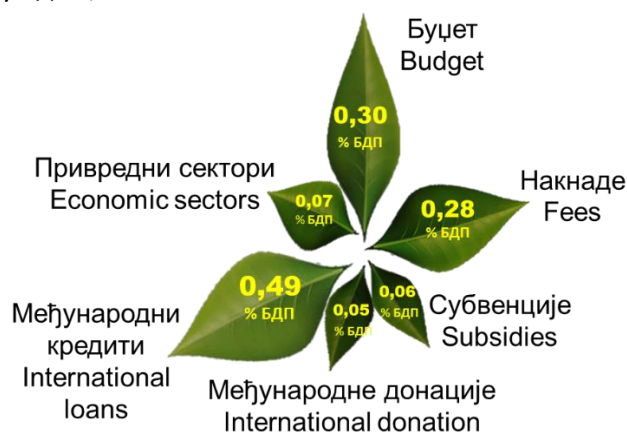
- Издаци из буџета износе 0,3% БДП;
- Приходи од накнада су 14.186,50 милиона динара (0,28% БДП); Највећи удео од 42,3% имају накнаде од емисија SO₂, NO₂, прашкастих материја и одложеног отпада (6,001,5 милиона динара),
- Улагања привредних сектора, на основу расположивих података, су 3.352 милиона динара. (0,07% БДП) Највеће учешће имају Енергетика и рударство са 86,1%;
- Донације су биле 2.655 милиона динара (0,05% БДП), а кредити 24.873 милиона динара (0,49% БДП). Највећи донатори су Немачка са 1.753 милиона динара и ЕУ са 1.451 милион динара;
- Додељене субвенције и подстицајна средства на основу расположивих података, су износила 3.033 милиона динара (0,06% БДП), а највећи удео имају субвенције за рециклажну индустрију од 72,1%.

Conclusion

The report on environmental economic instruments contains relevant data and information, based on official data received from state institutions, scientific and professional organizations. In this way, the report becomes an important tool for decision-makers who participate in the planning and adoption of environmental strategic documents. The expected effects of the adopted measures will be monitored in the next reports.

The most important features of 2018 are:

- Budget expenditures amount to 0.3% of GDP;
- Revenues from fees amount to RSD 14,186.50 million (0.28% of GDP); The largest share of 42.3% belongs to fees for emissions of SO₂, NO₂, particulates and disposed waste (RSD 6,001.5 million),
- Investments from economic sectors, based on the available data, amount to RSD 3,352 million (0.07% of GDP). The largest share of the Energy and Mining amounts to 86.1%;
- Donations were RSD 2,655 million (0.05% of GDP), and loans RSD 24,873 million (0.49% of GDP). The largest donors are Germany with RSD 1,753 million, and the European Union (RSD 1,451 million);
- Grants and subsidies, based on the available data, amounted to RSD 3,033 million (0.06% of GDP), and the largest share belongs to subsidies for the recycling industry of 72.1%.

Слика 23. Економски инструменти у Републици Србији 2018. (у% БДП)

Figure 23. Economic instruments in the Republic of Serbia in 2018 (in % GDP)

Имајући у виду значај који очување животне средине има на друштво као целину и на сваког појединца, посебно у предстојећем процесу придруживања ЕУ где је ова област високог приоритета, потребно је уложити још више напора на свим нивоима друштвене заједнице да би се достигли потребни циљеви. Агенција за заштиту животне средине, у оквиру својих законских надлежности, наставља да буде један од предводника ове мисије. У том правцу Агенција улаже велике напоре који из године у годину резултирају повећањем прикупљених, обрађених и објављених података у свим областима животне средине на националном нивоу, као и достављањем података у процесу извештавања Европске агенције за животну средину (ЕЕА) и других међународних институција.

Овом Извештају су допринеле и институције са којима Агенција има дугогодишњу сарадњу, а велику захвалност дугујемо и свим колегама и сарадницима са којима размењујемо професионалне дилеме и чија су нам искуства и знања помогла у његовој изради.

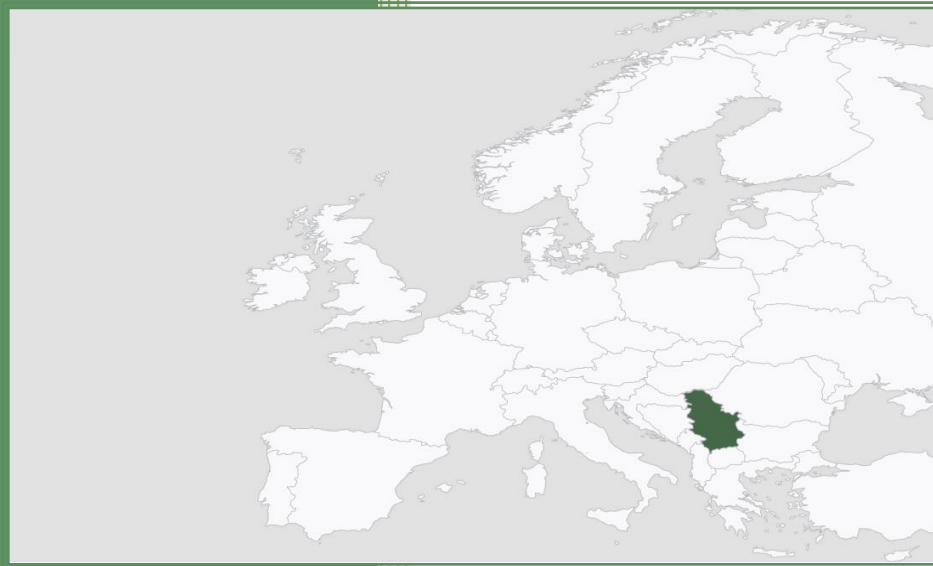
Bearing in mind the significance preservation of the environment has on society as a whole and every individual, especially in the upcoming process of joining the EU where this field is of high priority, it is necessary to invest more effort in all levels of the community, in order to reach needed goals. The Environmental Protection Agency, within its legal jurisdiction, continues to be one of the leaders in this mission. The Agency is making great efforts towards this goal, and every year the results are an increase in collected, processed and published data in all sectors of the environment on the national level, as well as providing data in the reporting process of the European Environmental Agency (EEA) and other international institutions.

This Report has notable contributions from institutions with which the Agency has a long-standing collaboration. We owe a great deal of gratitude to all colleagues and associates with whom we exchange professional dilemmas and whose experiences and knowledge have helped us in creating this Report.

Republic of Serbia
Ministry of Environmental Protection
ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

Република Србија
Министарство заштите животне средине
АГЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Служба за информације

Agency for Environmental Protection

27a Ruze Jovanovica
11160 Belgrade

Phone: (+381) (0)11 6356770
Fax: (+381) (0)11 2861-065

E-mail: office@sepa.gov.rs
Web: www.sepa.gov.rs

Агенција за заштиту животне средине

Руже Јовановића 27а
11160 Београд

Тел: (+381) (0)11 6356770
Факс: (+381) (0)11 2861-065

E-mail: office@sepa.gov.rs
Web: www.sepa.gov.rs